

Невиновна невъзможност за изпълнение. Последици. Проблемът за риска. Стопанска непоносимост.

Правната основа е чл.81/1/ от ЗЗД " Длъжникът не отговаря, ако невъзможността за изпълнението се дължи на причина, която не може да му се вмени във вина".

Значи невиновната невъзможност е такава невъзможност за осъществяването на облиг. резултат, за която вина не носи длъжника. Такава невъзможност е налице в два случая- при случайно събитие и при непреодолима сила.

Каква е разликата между случайното събитие и непреодолимата сила?

Случайното събитие е събитието, което е непредвидено, но ако би могло да бъде предвидено би било възможно да се предотврати. Случайното събитие се характеризира със своята непредвидимост.

Непреодолима сила - Тя е също като случайното събитие непредвидима, но тя дори и да би била предвидена, пак не би могла да бъде предотвратена.

В някои случаи на случайно събитие длъжникът може да отговаря- напр.при вреди, причинени от вещ, собственикът на вещта и лицето осъществяващо надзор отговарят за вредите. Докато при непреодолимата сила отговорност не се носи.

Непреодолимата сила се проявява в две основни юридически факта:

1. Природни бедствия.
2. Правни забрани-напр. Закон за забрана на внос на някаква стока. Не можем да внасяме такава стока.

Не е правилно да смесваме непреодолимата сила със случайното събитие, въпреки че и двете са непредвидими.

Последици.

Чл89 "При двустранните договори, ако задължението на едната страна се погаси поради невъзможност за изпълнение договорът се разваля по право.." Доказването на случайното събитие и непредвидимата сила става от длъжника.

Ако случайното събитие или непреодолимата сила не са довели до невъзможност за пълно изпълнение, тогава за кредиторът възниква алтернативна възможност или да приеме частично изпълнение, като намали съответно и своето задължение, или да развали договора, но с една особеност - само ако няма интерес от частичното изпълнение. Тук съдът преценява дали той има интерес. **Рискът.**

Няма виновен, но някой трябва да понесе неблагоприятните последици. Ако договорът е едностранен, рискът се носи от задължения.

При двустранните договори е залегнало правилото, че рискът се носи от длъжника, чиято престация е станала невъзможна. Следователно длъжникът носи риска, защото: престацията е погинала и това е за негова сметка. В резултат на погиването на вещта този длъжник може да понесе и други вреди. Напр.пожар изпепелява шивашко ателие, където съм дал да се шие костюм. Дрехата е готова и в деня на пожара изгаря. Шивачът е вложил труд, но този труд аз няма да му платя, защото той носи риска.

При продажба на индивидуално определени вещи рискът се носи от купувача, защото със сключването на договора собствеността автоматически преминава върху купувача. **Стопанска непоносимост на престацията.**

Правна уредба липсва.

Пример - доставчик на бира се задължава да доставя бира за 5 години. След 2 години цените се вдигат, а той се е задължил да доставя бирата на една цена. Тогава има две възможни решения:

1. Да се приеме, че е налице обективна невъзможност, защото въпреки добросъвестността на длъжника, промяната на цената е много голяма. Счита се, че това разрешение е най-обективно.

3

2. Налице е обективна невъзможност, но ако не е съобразена с новите цени. Дава се възможност да се промени съдържанието на договора съобразно с инфлацията. Тази възможност се нарича - нещата не са такива, каквито са били при сключване на договора.

Последици от невиновна невъзможност.

1. Последици при пълна невъзможност.

□ > Първата последица, когато изпълнението не може да се вмени във вина на длъжника е, че задължението се погасява - чл.89/1/ЗЗД. Това правило има изключение - може да се уговори между страните длъжникът да носи последиците, въпреки, че е налице обективна пречка може и закона да предвиди това - напр.чл.85 от ЗЗД длъжникът е в забава.

□ Втората последица е т.нар. заместваща облага. В случай на погиване на вещта от случайно събитие или непреодолима сила длъжникът получава заместващата облага (застраховката), и ще престира нея на кредитора.

2. Последници при частична невъзможност.

X При нея кредиторът може да иска изпълнение на възможната част, а ако няма интерес от

това, да развали договора по съдебен ред. Кредиторът може да иска изпълнение за възможната част, а за невъзможната да иска

пропорционална част от заместващата облага. Последници при пълна невъзможност: *1* Задължението на длъжника се погасява, но само ако не е уговорено между страните, че

длъжникът ще носи последиците от обективната невъзможност; Длъжникът ще престира заместващата облага; Последници при частична невъзможност: *1* Кредиторът иска изпълнение на възможната част и пропорционална част от заместващата

облага за невъзможната част. Това ще направи само ако има правен интерес; Ако няма правен интерес кредиторът ще иска с установителен иск да се развали договора

от Районния съд - но съдът ще прецени дали има или няма правен интерес.